



ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Országgyűlés Hivatala

Irományszám: K/12001

Érkezett: 2010 MÁRC 12.

**Dr. Katona Béla úrnak,  
az Országgyűlés elnökének**

**Írásbeli kérdés!**

Helyben

**Tisztelt Elnök Úr!**

A Házsabály 91.§., valamint a 115.§. alapján az alábbi írásbeli kérdést intézem **Bajnai Gordon miniszterelnök úrhoz**

**„Ez a hajó elment, és naivítás volt komolyan vennünk a korábbi ígéreteket, vagy várható még bármi előrelépés az állambiztonsági iratok nyilvánossága ügyében?”**  
címmel.

Tisztelt Miniszterelnök Úr!

Nem először fordulok Önhöz az elmúlt rendszer állambiztonsági szervei által – az emberi jogok megsértésével – keletkeztetett történeti jelentőségű köziratok, dokumentumok nyilvánosságának ügyében.

Talán már kellemetlenkedésnek is tűnhet e területen tanúsított hajthatatlanságom, holott higgye el, legkevésbé ez a szándékom. Éppen ezért nem is kívánok hosszasan foglalkozni az előzményekkel, vagy utalni az általam az elmúlt években az Országgyűlésben elmondottakra adott különböző kormánytagoktól elhangzott ígéretekre. (Ezt lényegében összefoglaltam a 2009. december 29-én Önhöz „*Fűződhet-e érdeke a jogállamnak az elmúlt rendszerben keletkezett köziratok titkosításához, visszatartásához?*” - címmel benyújtott írásbeli kérdésemben.)

Továbbra is azt szeretném, hogy a magyar társadalom 20 évnyi altatása, félretájékoztatása után végre erőteljesebb lépéseket tegyen a mindenkori kormány, és a jogalkotó parlament annak érdekében, hogy hozzáférhetőek legyenek a pártállami rendszer állambiztonsági szerveinek iratai. A Kenedi-bizottság jelentésében egyértelműen rámutatott arra, hogy a szolgálatok által visszatartott iratok a jogalkotó szándékával ellentétesen túl nagy kört érintenek. Ennek közvetlen eredményeként olyan iratok sem kerültek át az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárába, amelyek már nyilvánvalóan nem bírnak „ügyviteli értékkel”.

Az elmúlt év végén az Országgyűlésben egy kérdésemre válaszolva úgy fogalmazott, hogy „minden rendelkezésre álló törvényes eszközzel biztosítani kell a közérdekű adatok nyilvánosságát, a kutatók számára a múlt megismerhetőségét és feltárását. Ez nem maradhat el, és mindaddig, amíg a magyar demokrácia nem tud szembenézni a saját múltjával, addig sérülékeny, és immunrendszere hiányos lesz.”

Majd az Országgyűlés cikluszáró napján (2010. február 22.) interpellációs kérdésre adott válaszában szintén biztató dolgokat mondott (fontosnak tartom hosszan idézni):

„Az állambiztonsági szolgálatok mágnesszalagjain található adatok nem önmagában azért érdekesek, mert a hálózati nyilvántartást a legteljesebben tartalmazzák. A múlttal való szembenézést, a kollektív emlékezet kiteljesedését nem az szolgálja, ha reflektálatlanul ügynöklisták kerülnek nyilvánosságra, hanem az, ha az ország életét 40 éven át jelentősen befolyásoló állambiztonsági rendszer a maga összefüggéseiben válik a történészek számára könnyebben kutathatóvá, az ország számára pedig jobban megismerhetővé. Fontosnak tartottam, hogy civil kontroll mellett sor kerülhetett a mágnesszalagok archiválására, és mindvégig saját feladatomban is tekintettem, hogy azok tartalma mielőbb feldolgozható, és amennyire csak lehet, kutatható legyen. (...) Teljesen egyetértek azokkal a vélekedésekkel, hogy ezt a munkát civil kontroll mellett kell végezni. Eppen ezért a kormány háromtagú bizottságot hoz létre, amelynek vezetésére a mai napon Kenedi Jánost kértem fel. A bizottság figyelemmel fogja kísérni és hitelesíteni fogja a hálózati nyilvántartás kinyomtatását, hiánytalan feldolgozását, a minősítés felülvizsgálatát, majd a minősítésüket elvesztő adatok levéltárba adását. Annak érdekében, hogy ne húzódjon végtelenségig ez a munka, a nemzetbiztonsági szolgálatok és a most létrejövő bizottság számára az érdemi munka megkezdésétől egyéves határidőt tűz a kormány a munka első fázisának, a hálózati nyilvántartásnak a levéltárba adására. (...) A hálózati nyilvántartás esetében a 2003. évi III. törvény alapján a minősítő jogutódja a Nemzetbiztonsági Hivatal főigazgatója, így a minősítés felülvizsgálatára is ő jogosult. A mostani felülvizsgálat során a Kenedi János által vezetett bizottság tagjai - nemzetbiztonsági átvilágításukat követően - az érintett iratokba betekinthetnek majd. Ha a bizottság azt észleli, hogy egy-egy adat minősítésének fenntartása indokolatlan, ezt a véleményét a szolgálatokat irányító miniszter, illetve a miniszterelnök felé is jelezheti majd.”

Megjegyezni kívánom, hogy a szolgálatoknál fellelhető iratok esetében ez a konkrét véleménynyilvánítás, és javaslatétel már megtörtént. Erről szól – többek között – a Kenedi-bizottság 2008 szeptember 11-én átadott jelentése. Ennek ellenére a mai napig sem Ön, sem pedig elődje az iratok átadásáról, a törvényi keretek közötti nyilvánosságának, kutathatóságának biztosításáról nem intézkedett.

Az Ön legutóbbi bejelentése óta is csak telnek, múlnak a napok és hetek, de az ígért civil kontrollt biztosító új Kenedi-bizottság felállítása ügyében előrelépésről nem tudok, és nem kaptak tájékoztatást az időközben érdeklődő újságírók sem. Nem ismerjük tehát a több hete beharangozott bizottság összetételét, mandátumát, továbbá a megbízásra felhatalmazó dokumentumot (kormányrendelet, határozat, egyéb?). Ezért roppant kétséges, hogy egyáltalán mikortól működhet a civil kontroll és melyik kormány tisztviselője felé adhat majd jelzéseket. (Arra most ki sem térek, hogy a bizottság tagjainak az átvilágítása – amire Ön utalt – általában heteket vesz igénybe.)

Annak érdekében, hogy Ön és kormánya demonstrálja, hogy nem csupán verbálisan elkötelezett az elmúlt rendszer iratainak nyilvánossága mellett, hanem cselekedni is képes a rendelkezésre álló, cseppet sem csekély eszközök figyelembevételével, már csak napok állnak rendelkezésre.

Mindezek alapján kérdezem a Tisztelt Miniszterelnök Urat:

1. Miért késik az Ön által bejelentett új Kenedi-bizottság felállítása?
2. Szándékában áll-e még megfelelő jogosítványokkal ellátott, nyilvánosságpárti civilekből álló bizottság felállítása, s ha igen, mikor?
3. Kész-e arra, hogy elrendelje legalább azoknak az iratokat felszabadítását, és ezzel együtt kezdeményezni az átszállításukat az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárába, melyek esetében ezt a Kenedi-bizottság már korábban is javasolta?
4. Konkrétan milyen adatokat, adattárakat, a különböző vonatkozásokban pedig hány nevet, és mettől meddig vezetett nyilvántartásokat tartalmaznak a mágnesszalagok? Ez az információ nyilvánvalóan közérdekű, és nem látom okát annak, hogy erre a kérdésre miért ne kaphatna már az új civil bizottság felállítása előtt is tételes választ a nyilvánosság.
5. Végezetül kérdezem: mivel tudható, hogy a rendszerváltás után a jogállam keretei (egyesekeknek csak díszletei) között is zajlott az iratok törvénytelen megsemmisítése, eltüntetése, kész-e kezdeményezni az irateltüntetési folyamat tisztázását?

Biztos vagyok abban, hogy ez a visszaélés ma még felfejthető, a történések rekonstruálhatóak – hiszen a szemtanúk, a döntéshozók, és a végrehajtók jó része fellelhető, és olyan gyakorló, vagy egykori *közszolgája* a Magyar Köztársaságnak, aki felesküdt hazánk alkotmányára!

Javaslom, kezdeményezze, hogy a Magyar Köztársaság nemzetbiztonsági szolgálatai működéséért felelős vezetők készítsenek jelentést a pártállami időkben keletkezett állambiztonsági iratok rendszerváltás utáni sorsáról. Ezt a feladatot praktikusán még a Kormányváltás előtt javaslom elvégeztetni. A kész jelentést így az átadás-átvétel dokumentumai között nyújthatná át az új kormányfőnek demonstrálva azt, hogy Ön a Magyar Köztársaság leköszönő miniszterelnökeként tett ennek a rendezetlen kérdésnek a tisztázásáért.

Megtisztelő válaszát írásban várom.

Budapest, 2010. március 12.

Tisztelettel:



Gyula József  
országgyűlési képviselő